

15.4.2019

FIVA 19/05.00.00/2019

Työeläkelaitokset

Julkinen

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi

Finanssivalvonnan lausunto eläkejärjestelmien erillisyyttä selvittäneen työryhmän raportista

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Finanssivalvonnan lausuntoa eläkejärjestelmien erillisyyttä selvittäneen työryhmän raportista.

Finanssivalvonta kiittää mahdollisuudesta lausua raportista ja esittää lausuntoon seuraavaa. Finanssivalvonta toteaa, että se tarkoittaa tarvittaessa mielellään lausunnossaan esittämiensä huomioiden taustaa ja tarkoitusta.

Oikeudellisia näkökohtia

Työryhmän ehdotuksen mukaan TyEL-Keva hoitaisi aloittaessaan kunta-alan työntekijöiden vakuuttamista. Työryhmä jättää vielä avoimeksi, toimisiko TyEL-Keva työeläkevakuutusyhtiönä vai eläkekassana.

Finanssivalvonta toteaa, että nykyisen vakuutuskassalain mukaan eläkekassassa voivat olla vakuutettuina vain sen toimintapiiriin kuuluvat työntekijät. Toimintapiiri on yksi eläkekassatoiminnan peruspiirteistä, joka erottaa eläkekassat työeläkevakuutusyhtiöistä. Ottaen huomioon kunta-alan toimintakentän laajuus ja monimuotoisuus kunta-alan työntekijät kokonaisuutena voisivat tuskin muodostaa vakuutuskassalaissa tarkoitettua toimintapiiriä. Tämän perusteella Finanssivalvonta yhtyy raportissa esitettyyn arvioon, jonka mukaan kassavaihtoehto vaatisi todennäköisesti eläkekassoja koskevan lainsäädännön tarkistamista.

Rahoitus

Työryhmä ehdottaa, että yhdistymisestä alkaen kunta-alan työntekijät vakuutettaisiin TyEL:n mukaisesti ja että ennen yhdistymistä kunnallisessa eläkejärjestelmässä karttuneiden eläkkeiden TyEL-tasoa vastaavat osat siirrettäisiin osaksi TyEL-järjestelmää ja rahoitettaisiin TyEL:n periaatteiden mukaan. Järjestelmien yhdistämisen maksuvaikutuksen neutralisoimiseksi työryhmä ehdottaa maksuvaikutuksen kaksivaiheista neutralointia kertaluonteisella varojen siirtämisellä TyEL-järjestelmään ja jättämällä osa TyEL:n mukaisesta eläkemenosta Julkis-Kevan vastuulle. Lisäksi työryhmä ehdottaa, että ennen yhdistymistä karttuneille TyEL-järjestelmään siirtyville eläkkeille käytettäisiin omaa kuolevuusperustetta henkilöiden TyEL:stä poikkeavan, korkeamman eliniän vuoksi.

15.4.2019

FIVA 19/05.00.00/2019

Julkinen

Ennen yhdistymistä kunnallisessa eläkejärjestelmässä karttuneiden eläkkeiden TyEL-tason ylittävien osien rahoituksesta vastaisivat kunnat ja maakunnat. Eläkejärjestelmien yhdistäminen vaatisi muutoksia sekä yhteisiin että yksittäisten eläkelaitosten tietojärjestelmiin.

Finanssivalvonta pitää tärkeänä, että jatkovalmistelussa kiinnitetään työryhmän työskentelyssä esille nousseella tavoin huomiota järjestelmien yhdistämisen riittävän tarkkuuden ohella myös toteutuksen yksinkertaisuuteen ja ymmärrettävyyteen. Tämä on Finanssivalvonnan mukaan myös valvonnan näkökulmasta merkittävää. Finanssivalvonta katsoo, että eläketurvan toimeenpanon jatkuvuuden varmistamiseksi mm. tietojärjestelmiin ja muihin käytännön ratkaisuihin tarvittavien muutosten kartoittamiseen ja toteuttamiseen tulee varata riittävästi aikaa kaikille osapuolille jatkotyön eri vaiheissa.

Valvonta

Työryhmä ehdottaa, että Kevan toiminta jaettaisiin kahteen osaan, ns. TyEL-Kevaan ja Julkis-Kevaan. TyEL-Keva olisi kokonaisuudessaan Finanssivalvonnan valvonnan piirissä.

Finanssivalvonta katsoo, että molempien, TyEL-Kevan ja Julkis-Kevan valvonta, tulisi keskittää kokonaisuudessaan Finanssivalvonnalle, jolloin valvonnallisia rajapintoja ja valvonnan katvealueita ei muodostuisi.

Kilpailu

Työryhmän ehdotuksen mukaan TyEL-Kevan tulo osaksi TyEL-järjestelmää pyrittäisiin toteuttamaan niin, ettei Kevan aiemmasta monopoli asemasta aiheutuisi hyötyä tai haittaa TyEL-Kevalle sen kilpaillen muiden eläkelaitosten kanssa. Toisin sanoen uuden toimijan tulo pyrittäisiin toteuttamaan kilpailuneutraalisti.

Finanssivalvonta pitää tärkeänä, että TyEL-Kevan tullessa kilpailun piiriin kilpailuneutraliteetti pyritään varmistamaan. Kilpailun toimivuuden kannalta sekä liian edullinen että liian epäedullinen TyEL-Kevan asema suhteessa kilpailijoihin aiheuttaa ongelmia työeläkemarkkinoilla. Kilpailuun vaikuttavat seikat tulisi siksi arvioida valmistelussa kattavasti. Kuten työryhmä esittää, kilpailunäkökulma on otettava huomioon esimerkiksi vakavaraisuuspääomaa, vakuutusteknisiä riskejä ja toimeenpanokustannusten rahoittamista koskevissa säännöksissä.

Finanssivalvonta katsoo, että valmistelussa lähtökohtana tulisi olla, että TyEL-Kevaa koskevat sen toiminnassa samat säännökset kuin muitakin vastaavia eläkelaitoksia. Muista poikkeavan sääntelyn tulisi olla hyvin perusteltua ja se tulisi rajoittaa siirtymävaiheeseen. Lisäksi tulisi varmistaa, että TyEL-Keva ja Julkis-Keva ovat toiminnallisesti kaikilta osin erilisiä eläkelaitoksia.

15.4.2019

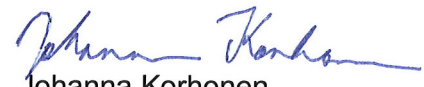
FIVA 19/05.00.00/2019

Julkinen

Muita huomioita

Sote- ja maakuntauudistuksen yhteydessä oli esitetty muutoksia Kevan rahoitukseen ja hallintoon. Myös monet työryhmäraportin laskelmista perustuvat uudistuksen toteutumiselle esitetyn mukaisena. *Finanssivalvonta toteaa*, että jatkovalmistelussa tulisi päivittää tilannekuva sekä laskelmat tältä osin.

FINANSSIVALVONTA

Kaisa Forsström
osastopäällikkö
Johanna Korhonen
riskiasiantuntija